

A *Nyolcágú kereszt* a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kéthetente jelentkező magazinműsora a Mária Rádióban, amiben máltai munkatársak beszélnek az általuk végzett szolgálatról. Lapunkban a rádióban elhangzott beszélgetések szövegei olvashatók szerkesztett formában.

Megjelent: 2020 februárjában

Nyolcágú kereszt

A hajléktalan embereink többet járnak múzeumba, mint az átlag polgár

Itt tényleg előre köszön a biztonsági őr, ugyanolyan teljes értékű állampolgárnak érezhetik magukat, mint akármelyik múzeumlátogató.

3. oldal

Nem volt olyan, hogy ne lett volna várólista

Amit másoknak a család megad otthon, azt a hajléktalan embereknek nekünk kell megadni.

3. oldal

Miért focizik a Szeretetszolgálat?

Megérkeztünk, kiszálltunk a buszból, ott volt sok gyerek, felnőtt, mindenki tapsolt. Ők meg néztek rám zavartan.

4. oldal

Bognár László
Szentkereszty Tamás

– Azt írtátok az egyik kiadványotokban, hogy Magyarországon körülbelül 400 ezer gyermek él olyan családban, ahol egyik vagy mindkét szülő alkoholbeteg. Hogyan jön ki ez a szám?

– Ez egy becsült érték. A németországi adatokkal összehasonlítva igyekeztünk kiszámolni, az alapján, hogy minden hatodik gyermek ilyen családban él. Valós magyarországi adataink egyelőre nincsenek, de nagyon remélem, hogy lesz lehetőségünk kutatást végezni és tényleges számokhoz jutni.

Frankó András, a Fogadó Pszichoszociális Szolgálat vezetője szerint akár négyszázezer gyermek is élhet a szenvedélybeteg szülőkkel közös háztartásban. Az első feladat megtalálni őket, hiszen rejtőzködve élnek. A mentálhigiénés szakembert Bognár László és Szentkereszty Tamás kérdezte.

– A Fogadóban elsősorban a szenvedélybetegek kaphatnak töletek segítséget?

Közvetlen segítséget nyújtunk mindenkinek, akit a szenvedélybetegség érint, és igyekszünk egyre inkább közvetlenül elérni azokat a gyerekeket is, akik ezekben a családokban élnek. Nyilvánvaló, hogy 400.000 gyereket nem tudunk így direkt módon fogadni, de különböző programokat próbálunk szervezni a számukra. Az egészen kicsiknek például mese-

könyveket adtunk ki. Az egyiket egy osztrák szerzőpáros írta, a másikat pedig Svájcban készítették, amihez tartozik egy komplett program is, ami a kimondhato.hu oldalunkon letölthető. És ezzel a gyermekekkel találkozó szakemberek már tudnak segíteni.

– Mekkora közönséget értek el ezek a kiadványokkal?

– A honlapunk látogatottsága egyre nő. Az egy évvel ezelőtt kiadott

„Apa, anya, pia” című könyvünkben, aminek az alcíme az, hogy „Hogyan lehetnek a szenvedélybeteg szülők felnőtt gyerekei boldogok”, 2000 példány fogyott el. Mindez úgy, hogy nem volt kapható a könyvesboltokban, hanem rajtunk keresztül tudták megrendelni, vagy közvetlenül hozzánk jöttek be átvenni.

– A szakmában is híre ment, hogy a máltai intézmény elkezdett ezzel a témával foglalkozni. Ezek szerint azért nem vagytok egyedülállók, de mégis úttörők, ugye?

Folytatás az 5. oldalon

Akkor bejött nyolcvan gyerek az irodámba

Ez egy huszonhárom másodperces videó volt, és meg kellett nézni egymás után negyvenszer, mindig újra és újra.

6. oldal

A szemüveg nem ciki

A végén majdnem mindenkinek egyforma szemüvege lett, mert ugyanolyan szeretettek volna, mint az enyém.

8. oldal

A legfantasztikusabb dolog, ami történhet

Már a sajtó képviselőinek is megmutatták az első olyan épületet, ahová a gödi Gondviselés Házából, ebből a nagy, csaknem kétszáz férőhelyes intézményből az első fogyatékkal élő lakók fognak kiköltözni. A kitagolásnak nevezett folyamatról Gifló Péter programvezető beszélt.

Romhányi Tamás
Fülepi Henrietta

– Ezzel az épülettel a kitagolás folyamata kezdődik meg, de mit is kell ez alatt érteni?

– A kitagolás, egy furcsa szó, ezért a szakemberek inkább megpróbálják azt a kifejezést bevezetni, hogy közösségi befogadás. Tulajdonképpen ez a lényeg, a nagy, bentlakásos intézményekből az arra alkalmas emberek kiköltözhethetnek maximum 12 fős családi házakba, és azt követően gyakorlatilag egészen hasonló életet élhetnek, mint mi mindannyian.

– Ami azt jelenti, hogy este hazaérkeznek, megfőzik a vacsorát, ha kell, akkor kis segítséggel, fűrdenek, tiszt-

tálkodnak, zoknit mosnak, aztán lefekszenek és másnap kezdődik előről minden.

– Így van. Ahhoz, hogy ezt a folyamatot jól értsük, tudatosítanunk kell magunkban, hogy a társadalmunknak évszázados adóssága van a fogyatékos emberekkel szemben. Valamikor régen elkezdtek azt gondolni, hogy ezeknek az embereknek nem közöttünk van a helyük, jobb lesz, ha valahol a településen kívülre összearjuk őket. Ez a folyamat Magyarországon is végbement. Több mint tizenhétézer ember él így, nagy bentlakásos intézményekben. 2015 óta elindult egy folyamat, hogy ezek a fogyatékos emberek kaphassanak egy lehetőséget, hogy ne településen kívül, az erdő közepén, a mező szélén, magas fallal körülvett, jellemzően

Folytatás a 2. oldalon

A legfantasztikusabb dolog

Folytatás az 1. oldalról

a rossz infrastruktúrájú épületekben kelljen tölteni a mindennapjaikat...

– ...hanem velünk és közöttünk, a többségi társadalom részeként.

– Így van. Vállalhassanak munkát is akár, persze mindenki a maga képességeinek és lehetőségeinek megfelelően. Azt azonban nem szabad elfelejteni, hogy a nagy intézményben való elhelyezésnek vannak praktikus okai is, hiszen ott hatékonyabban kaphatnak támogatást és segítséget. A közösségi befogadás folyamatában ők továbbra is szakértő támogatásra szorulnak, amit mindenhol meg kell kapniuk a kiköltözés után is. De nagyon fontos, hogy nem többet, mint amennyire szükségük van. Egy nagy intézmény az élet minden területét és minden percét szabályozza a reggelitől a ruházkodásig. Hiába szeretne kávéval reggelni valaki, ha aznap tea van a reggelihez, akkor mindenki teát iszik. A szabadságnak ezt a fókát a kiköltözéssel meg fogják kapni az érintettek. Lehet, hogy csak arról beszélhetünk, hogy reggel a piros, vagy a sárga pólót veszi-e fel, de lesznek, akik ennél jóval bonyolultabb dönté-

A kenyér héját is meg tudják enni

– Egy meghatározás szerint az előtétet nem más, mint tapasztalat nélkül mondott vélemény, és itt pont ez ellen küzdünk. De mondjunk néhány konkrét példát, mi mindent kell meg tanulniuk a kiköltöző lakóknak. Mondjuk, önállóan enni? Amikor átvettük az intézményt, láttam, hogy sok kollégának kanállal eteti a lakókat, és csak a kenyérbél adja oda, mert úgy lehet rövid idő alatt 30 embert megeztetni. Ma már nem ez a gyakorlat, de gyanítom, hogy ma sem tud mindenki önállóan enni.

– A cél mindenképpen az, hogy a lehető legnagyobb önállóságot elérjük. És lehet, hogy néhányan már megszokták, hogy rágni is kell, nemcsak nyelni, és megkapják a kenyér héját is. Az önismeretet tanulni kell. Ki vagyok én, hogyan nézek ki, hogyan jelenek meg az emberek előtt. Tanulni kell a tájékozódást, a közlekedést, tanulni kell a háztartási ismereteket. Hiszen mindeddig teljes kiszolgáltatásban volt részüik ezeknek az embereknek. Kimosták a ruhájukat,

mosni, szeretne megtanulni főzni, és szeretne barátokat. És, hogy ha ez sikerülne, akkor szeretne egy párt is magának. Az élet egyszerű és hétköznapi dolgait szeretné, amik számunkra megadatnak, úgyhogy azt gondolom, hogy ezért éri meg.

– De vannak már tapasztalatok is, amelyek azt mutatják, ahogy fejlődik a lakók önállósága, úgy válnak egyre magabiztosabbá, és közben megjelennek új igényeik, és egyre határozottabbaká válnak a kíválgással kialakított kapcsolataikban is.

– Valóban, ez a folyamat, 2015 óta zajlik Magyarországon, és 660 ember már kiköltözött hat nagy intézményből, és közel ezer főnek a kiköltözése jelenleg is zajlik, jellemzően a határszéli megyékben. És a már kiköltözött lakók és a kiváltásban résztvevő szociális munkások szinte kivétel nélkül arról számolnak be, hogy a lakókból olyan képességek és olyan lehetőségek bontakoztak ki, amikről fogalmuk sem volt és nem is gondolták, hogy ezek léteznek. Nemcsak a lakók önmagukról nem gondolták, hanem a gondozók, az ápolók sem bereknek. Kimosták a ruhájukat,

minden napján, és nullától huszonegy óráig. Nagyon jó lenne, ha majd egyszer éjszakára is egyedül lehetne őket hagyni, mert valaki a házban alkalmas lenne arra, hogy telefonáljon, hogy ha bármi gond van. Nehéz ezt most még megjósolni, mert senki sem tudja azt, hogy milyen képességek fognak előbújni az odaköltöző emberekből.

– Arról beszéltük, hogy nem térünk vissza azokhoz az időkhez, amikor nem a Magyar Máltai Szeretetszolgálat volt ennek a gödi intézménynek a fenntartója, de egy történetet mégis hadd hozzak be. 2018. július elsejével került a Magyar Máltai Szeretetszolgálat fenntartásába ez az intézmény. Az ágyban fekvő, gyakorlatilag mozgásképtelen lakók szobáiban millió és egy légy dongott, ők pedig nem tudják a legyeket elhessegetni, hiszen nem tudják felmérni a kezüket sem. Kiderült, hogy szünyoghálózt azért nem lehet egyik napról a másikra felszerelni, mert minden ajtónak más a mérete, és egyedileg kell gyártani őket, viszont miután a szobák plafonján elhelyeztük a légypapírokat, megszűnt a probléma. Gyakorlatilag annyira múlt, hogy legyen valaki, aki erre odafigyel. Ilyen történeteket most nem fogunk többet mesélni, hanem inkább felolvasnánk néhány részletet az intézményvezető naplójából, Péter, téged pedig arra kérünk, hogy mondd el, ami ezekről eszedbe jut.

– Tehát 2018 októberéből olvasom az első bejegyzést: ma elkezdődött a matracok kitzitása. A második: felszerelték az első baldachinokat az ágyak fölé. A negyedik: elszállítottak több konténer szemetet. A tizenegyedik: felvettünk kb. 30 embert. – A tizenkettedik: van zokni a lakóknak.

– A tizenharmadik: egy csomó lakó a keresztnevenem szólít.

– A tizennegyedik: már nem járja a hír a folyosón, hogy a Málta ügyis elmegy. Mondjuk még a huszonegyediket és a huszonkettediket: a lakók összes dokumentuma egy helyre került és néha van tiszta terítő az étkezőasztaloknál. Mondjuk, emnyit októberből.

– Valóban, amikor a Máltai Szeretetszolgálat átvette az intézményt, és a Gondviselés Házává vált, nagyon sok olyan helyzettel szembesültünk, amelyek méltatlanok voltak a lakók, és egyébként a munkatársak számára is. Ezek az eredmények, amik teljesen hétköznapi és alapdolgok lennének, hogy ne szálljanak a legyek magatehetetlen emberekre, ezek azt jelzik, hogy a Szeretetszolgálat a fókuszot próbálta meg áttákolni a munkatársakban. Ne a munkaidő, ne a beosztás és ne a szabadságok kivétele legyen a fókuszban, hanem azok az emberek, akik nem tudnak magukért szót emelni, és nem tudnak a maguk helyzetén javítani. Rá vannak szorulva, rá vannak kényszerülve a körülöttük lévő munkatársak gondoskodására.

– Mindenkinél lehetősége volt eldönteni, hogy akar-e a Máltai Szeretetszolgálatnál dolgozni vagy nem. Nagyon sokan úgy döntöttek, hogy igen, voltak, akik úgy döntöttek, hogy nem. Ez a team, amire ez a sor vonatkozik, ez már egy olyan szakmai csapat, amely kifejezetten a közösségi befogadás előkészítésével kezdett el foglalkozni. Ebben a csapatban van egészségügyi szakember, benne van az intézményvezető, de ami talán különlegesség és érdekesség és rendkívül fontos, hogy benne van két lakó is, mert a fogatékos emberek jogairól szóló ENSZ egyezmény egyértelműen meghatározza azt az elvet, hogy semmit rólunk nélkülünk.

– Nagyon elszaladt az időnk, egy rövid csokrot hadd emeljek itt ki a naplóból: a C folyosón az egyik dolgozó ismerősként megjelent egy zenetárapéta, és csodálatos zeneszó hallatszott, amire az egyik kisfiú reagált. A következő, most már a 88-as számú bejegyzés: spanyol önkéntesek újabb színt hoztak az intézménybe, festettek, pakoltak, táncoltak a lakókkal. És a 93-as: megkapta az intézmény a fejlesztő foglalkoztatáshoz szükséges engedélyt. Reakció?

– Hát, ez az utolsó a legnagyobb vagy legfantasztikusabb dolog, ami történhetett, hogy a korábban tulajdonképpen csak lakhatási szolgáltatást nyújtó intézményben el lehetett kezdeni dolgozni.

– Egy adatot hadd kérdezzünk még a végén, hány ember költözik új otthonba, új körülmények közé?

– A program mindenkit érint. Lesznek olyanok, akik a nagy intézményben fognak maradni, de egészen más lakhatási struktúrában de egészen más környezetben élnek majd. Ők jellemzően azok, akiknek magas a viselkedési kockázata, a többiek pedig, ez közel 160 embert jelent, házakba fognak költözni Gödön vagy a település 30 kilométeres körzetén belül.

– Ez is a lakóthoz mellett szól. Ott nyilván nem fog ötkor kezdődni a fürdés.

– Így van, hiszen két lakó vagy maximum négy lakó számára jut majd egy fürdőszoba.

– Nézzünk még néhány bejegyzést. Ma volt pléd a kertben a földön fekvő lakó alatt. Eddig a pusztá földön fekiadt. Aztán: a munkatársi értekezleten már nemcsak a problémákról hanem a lakókról is beszélünk. Megjelent az első szülő, aki a munkatársaktól információt kért a folyamatakról és támogatja a változásokat. Készült 18 tárgyhoz méretű fotó a ház otthonosabbá tételére.

– És akkor mondjunk egy tétit is: egy csapat lakóval elmentünk szánkózn.

– Ezek nagy dolgok a lakók életében, hiszen sokan évek óta nem hagyták el az intézményt. Hadd reflektáljak erre a 18 nagyméretű fotóra. Amikor a Máltai Szeretetszolgálat átvette az intézményt, elhívta a fotósát, hogy fényképezze le azokat az állapotokat, amik az érkezőkor volt. Bencének hívják a fotóst, akit nagyon mélyen megérintettek az ott látottak. Ez volt júliusban, valamikor ősszel pedig azt kértük tőle, hogy jöjjön már el, és keressen olyan pillanatokat, amik napiszerűségeket, mosolygásokat, kedveseket, hogy mi is otthonosabbá tehesük az épületet. Mint ahogyan nálunk is ki vannak téve a családi fényképek a falra. Ezeknek az embereknek ez az otthonuk, ezért a róluk készült képeket nagyon készítsük el és tegyük ki. És akkor Bence első körben azt mondta, hogyan fogok én olyan pillanatokat találni? De kiderült, hogy néhány hónap is elég volt már ahhoz, hogy a napisítés bejusson az ablakokon, és hogy az alakok mosolyogjanak és megjelenjenek az udvaron és a folyosókon, és egyszerűen elkezdjen élellet megelni az intézmény.

– Ehhez kapcsolódóan olvasok egy ílyet, hogy a dolgozóknál egyértelműen látható a bevonódás. Ugyanazzal a csapattal folytatta a Máltai Szeretetszolgálat is a munkát, mint akit korábban, akik ott voltak?

– Mindenkinél lehetősége volt eldönteni, hogy akar-e a Máltai Szeretetszolgálatnál dolgozni vagy nem. Nagyon sokan úgy döntöttek, hogy igen, voltak, akik úgy döntöttek, hogy nem. Ez a team, amire ez a sor vonatkozik, ez már egy olyan szakmai csapat, amely kifejezetten a közösségi befogadás előkészítésével kezdett el foglalkozni. Ebben a csapatban van egészségügyi szakember, benne van az intézményvezető, de ami talán különlegesség és érdekesség és rendkívül fontos, hogy benne van két lakó is, mert a fogatékos emberek jogairól szóló ENSZ egyezmény egyértelműen meghatározza azt az elvet, hogy semmit rólunk nélkülünk.

– A Szeretet oda kell, ahol kevés van – mondja – A szemináriumban a lelkiatyánkat azt mondta, hogy némelyik emberben nagyon elbújt az Úr Jézus, meg kell keresni. Ezek az emberek nem sok szeretetet kaptak. Többnek elgondolkodtam a sorsán. Egy éve halt meg a Feri, aki elmesélte, hogy állami gondozott gyerekként nőtt fel, 18 éves korában kikerült a semmibe, 42 évesen meghalt. A 38 éves Józsi szintén. Érettségizett, értelmes gyerek lett volna, ha nem üti el a borosüveg. En minden másban belefogalom az elhunyt hajléktalankokat és az élő hajléktalanokat.

– Mit voltunk az első alkalmazottak az Egészségügyi Centrumban, Huszárik

Nem volt olyan, hogy ne lett volna várólista

Új épületbe költözött és jelentősen bővült a Máltai Szeretetszolgálat hajléktalan embereket ellátó egészségügyi központja Szegeden.

Új beteg érkezik a szegedi Egészségügyi Centrumba. Dávidné Sáfár Ildikó főápoló veszi át a kartont: váltótört, begipszelt felső végtag, a további gyógykezelésig biztosan itt marad. Az intézménybe elsősorban hajléktalan emberek és rászoruló betegek érkeznek, akiket a családjuk nem tud támogatni, vagy lábadozásuk ideje alatt nem tudnak fenntartani albertüket.

Az egészségügyi centrum elődje a Moszkvai körúton volt, ahol tizenhat ágyon látták el a betegeket. Az újszegedi városrészben, a Tisza partján található felújított intézményben közel duplájára nőtt az ágyszám. Az új helyszínen 24 órás orvosi ügyelet és hajléktalan háziorvosi rendelő is működik. Az egészségügyi centrumban 10 orvos és 20 ápoló dolgozik

– Komfortosabb, levegősebb, csodálatos parkkal rendelkezünk, jobban éljük, ápolást, takarítást könnyebben végzünk, a higiénit jobban tudjuk tartani – sorolja a főápoló. A korábbi helyszínen megmaradt a háziorvosi rendelő, melyet reggel 8 és 10 óra között kereshetnek fel a rászoruló, 10 órától pedig már Újszegeden várják a betegeket a rendelőben.

Az intézményben élő Kardos Mihály atya ötven éves papi szolgálata alatt mindig különös gondot fordított a rászoruló és szegény emberekre. Nyugdíjazása után úgy döntött, az egyházmegyei idősok otthona helyett a hajléktalan emberek között szeretne élni.

– A szeretet oda kell, ahol kevés van – mondja – A szemináriumban a lelkiatyánkat azt mondta, hogy némelyik emberben nagyon elbújt az Úr Jézus, meg kell keresni. Ezek az emberek nem sok szeretetet kaptak. Többnek elgondolkodtam a sorsán. Egy éve halt meg a Feri, aki elmesélte, hogy állami gondozott gyerekként nőtt fel, 18 éves korában kikerült a semmibe, 42 évesen meghalt. A 38 éves Józsi szintén. Érettségizett, értelmes gyerek lett volna, ha nem üti el a borosüveg. En minden másban belefogalom az elhunyt hajléktalankokat és az élő hajléktalanokat.

A Máltai Szeretetszolgálat 24 órás Egészségügyi Centruma 2009-ben kezdte meg a szegedi és környékbeli hajléktalan és rászoruló emberek ellátását. Papp Gábor, a Szeretetszolgálat szegedi vezetője egyike volt azoknak, akik az alapításkor szociális munkásként részt vettek az intézmény munkájában.

– Mi voltunk az első alkalmazottak az Egészségügyi Centrumban, Huszárik

BÉNYI JENŐNÉ: AMIT MÁSHOL A CSALÁD ADEG, AZT ITT NEKÜNK KELL MEGADNI

Mónival ketten szociális munkások, két hölgy, Kratochvil Anna és Izsak Erzsebet pedig ápoló. Április végén érkeztek az első betegek a kórházból, meg innen-onnan. Az tapasztaltuk, hogy a szociális munka lényegesen hatékonyabb itt, mint egy nappali melegedőben, vagy akár az utcán. Nemcsak a napi háromszori étkezés és a fürdés adott, hanem az egészségügyi ellátás is, ami lényegesen motiváltabbakká teszi az embereket. Nyitás után azonnal megtelt az intézmény. Öaizsért tekintenek az Egészségügyi Centrumra azóta is, különösen a klinikai szociális munkások, de a hajléktalan emberek is.

Bényi Jenőné közel tíz évig volt az intézmény főápolója, amikor ideérkezett azt gondolta, a százhúsz ágyas belgyógyászat vezetése után egy tizenhat ágyas lábadozó nem jelenthet számára kihívást.

– De az volt. Teljesen másképpen kell a hajléktalan emberekhez hozzáállni.

Sajátos értékrendszertük van, amit ide is behozunk, vagy be szeretnénk hozni, amikor ők diktálják, mi legyen, de persze a sebek és a betegségek nem úgy gyógyulnak. Meg kell érteni velük, ha ez így lenne, akkor meggyógyultak volna az utcán is.

A megnyitása óta teltházas intézményben teljes körű egészségügyi ellátást kapnak a betegek, és mindazt, amit hagyományos esetben otthon a család körében.

– Amit másoknak a család ellát otthon, azt a hajléktalan embereknek nekünk kell megadni. Például, hogy kötésccserék megtörténjenek, bevegék a gyógyszerrel, reggelit, ebédet, vacsorát kapjanak, legyen tiszta ágyneműjük, nem beszélve a melegről, a tisztaságról és a gondoskodásról.

A leköszönő főnövér nem emlékszik olyan időre, amikor ne lett volna várólista.

– Akár kétszer ennyi beteget is fel tudnánk venni, mert annyira ismernek minket. Benne vagyunk az egészségügyi rendszer vérkeringésében. Már halljuk, hogy kicsi az intézmény. Pedig most költöztünk ide. De jó látni azokat is, akik meggyógyultan távoztak tőlünk, és tudjuk, hogy olyan helyre kerültek, ahol tovább gondoskodnak róluk. Míg itt voltak, kicsit szocializálódtak, megtanultak figyelni a másokra, beszélgetnek, sakkoznak. Az atya nagyon jó hatással van a betegekre, a szociális munkásunk intézi az elhelyezéseket, a jogosultságokat, segélyeket, akinek jár. Ami elkezdődött a betegápolással, folytatódik a szociális ellátással, lelki gondozással. Így lesz teljes.

A hajléktalan embereink többet járnak múzeumba, mint az átlag polgár

A Máltai Szeretetszolgálatnál azt valljuk, hogy nem elég a pillanatnyi szükséglet orvosolni, a segítő igazi hivatása abban áll, hogy valamivel többet adjon, mint egy falat kenyer, vagy mint egy felső ágy szállón. És hogy mi lehet ez a több, erről beszélgetünk mal vendégünkkel, Szabó Tamás mentálhigiénés szakemberrel, a Krisztinavárosi Hajléktalanellátó Centrumból.

– Mit jelent ez a hajléktalan emberek ellátásában?

– Azon túl, hogy elvégezzük a szokásos ügyeleti munkát, és adjuk a bevett szolgáltatásokat, próbálunk olyan extrákat is hozni, amik a hajléktalan emberek mentálhigiénés jólétét javítják. Legyen picit nagyobb az önbizalmuk, vissza tudjanak nyúlni azokhoz a régi idők, amikor a fénycorukat éltek, és bíznak benne, hogy ez segíti őket egy kicsit a továbbiépésben.

– És közben új élményekhez is juttatjuk őket, színházakat, múzeumokat látogatnak a hajléktalan emberekkel. –Több évre visszamenő programunk van. Elsősorban múzeumlátogatásokkal kezdődött, de kibővült egy csomó lelki programmal, kirándulással, helyi csoportokkal. Szerintem egyébként a mi hajléktalan embereink többet járnak múzeumba, mint az átlag magyar állampolgár.

– A Szeretetszolgálat több nappali melegedőjében, hajléktalanszállóján alakultak csoportok, van, ahol dráma-kör működik, van, ahol kreatív foglalkozásokat tartanak, máshol filmklub működik, és van, ahol színházba járnak, vagy kirándulni. Miért választottátok a múzeumokat?

– Volt egy kedves ismerősöm, Földvári Piroksa, a Magyar Nemzeti Gáléria múzeumpedagógusa, ő segített a program alapjait lerakni. Vele beszélgetve jöttünk rá, hogy nyugodtan fölkereshetnénk a múzeumokat, amelyek a társadalmi felelősségvállalás jegyében fogadhatnak minket. A múzeumok többsége nagyon nagy nyitottsággal és szeretettel fogad minket. Mertünk nagyot álmodni, és kérni, hogy ha már fogadnak minket, akkor hadd menjünk be ingyen, sőt, a látogatást egészítsék ki egy komplett múzeumpedagógiai programmal is. Akkor már foglalkoznak a csoportunkkal, van tárlatvezetés, beszélgetés, alkotás, tea, süti, kávé. Választottuk, hogy melyik múzeum milyen arányban száll be ebbe a programba, de hogy a nyitottság az mindenhol megvan, és a szeretet, amivel fogadnak, az általános.

– És hogyan fogadják be a művészetet a hajléktalan emberek?

– Szerintem jól. Vannak sokan, akik rendszeresen visszajárnak, és már számolnak ezzel a programmal. Többnyire meghívások alapján működik, akit aznap látok a nappali melegedőben, azt meghívom, de ki is van plakátolva, és akkor nagyon sokan számonkák vele, készülnek rá.

– És ez nekik segítséget ad, vagy mi az, ami ebben jó?

– A legnagyobb előnye, hogy kiszakadhatnak a hajléktalan életformából, amit minden nap meg kell élnenek. Itt tényleg előre köszön a biztomsági őr, ugyanolyan teljes értékű állampolgárnak érezhetik magukat, mint akárki más múzeumlátogató. Másrészt minőségileg is másfajta a kommunikáció, amikor azt érezhetik, hogy fontos részei egy beszélgetésnek, és egyenrangú partnerek. A megerősítésekből aztán majd tovább tudnak fogyszer építkezni.

– Van egy történeted a Haditörténeti Múzeumból, megosztod a hallgatónak, kérék?

– Pár éve írtunk egy úgynevezett hajléktalan szerepjátékot, és amikor már legalább egy év eltelt azóta, hogy voltunk a Haditörténeti Múzeumban, akkor valahogy beszélgetés közben ez szóba került, és a múzeumpedagógiai részleg meghívott minket. Ez egy olyan játék, hogy másfél órára be lehet helyezkedni egy hajléktalan szerepbe. Nagyon sokan voltak ott, és nagyon nagy nyitottsággal a dolgozóknak, élvezték a játékot, nagyon sok kérdés merült fel, nagyon sok személyes élmény jött elő. A társadalmi érzékenyítésnek nagyon jó eszközei vagyunk ezáltal, hogy a ruhatárostól kezdve a biztonsági örig a múzeumnak nagyobb rétege kapcsolódik be ebbe a programba. Ők azt látják, hogy a hajléktalan ember nemcsak részegen kéreget az utcán, hanem bejön és a kultúrára vágyik és élményeket gyűjt.

– Mit gondolsz, mi az, amit hozzá tud tenni egy-egy ilyen élmény a hajléktalan emberek életéhez?

– A rendszeres programok kitartásra biztatnak, hogy érdemes ma is józanul felkelni, hogy részt vehessék a programon, és ezek hosszútávra meg tudják erősíteni annyira, hogy talán kezd magával valamit. Ilyen például az önkéntes pszichológus programunk, ők jönnek, és az emberek szabadon beszélgethetnek velük. Volt olyan visszajelzés, hogy valaki elhelyezkedett a versenyszírába rendes állásba, és amikor visszajött megköszönni, akkor kiemelte, hogy milyen nagy szerepe volt annak, hogy pár alkalmat tudott a pszichológussal töltöni. Én bízom benne, hogy ezek a közösségi programok ugyanígy valahogy a lelkiüket erősítik meg, és hogy hosszú távon erősebb, strapabíróbb embereké váljanak, akik majd tovább tudnak lépni.

– És, ugye, Gercsén egy lelkiágykorlatos nyári táboros élmény is volt, melyen hajléktalan emberekkel közösen vettek részt máltai kollégák.

– Igen, ez a tábor már második éve van. Tényleg nagyon élvezik azt a szűk egyhetes, ötnapos kikapcsolódást és lelki feltöltődést, amire ott esélyük van. Azt hiszem, hogy ahogy nekünk, úgy a hajléktalan emberek többségnek is van valamilyen spirituális kötődése, valami régi hagyomány, amihez visszanyúlhat. Pár éve voltunk Esztergomban, ahol Székely János atya még segédpüspök korában fogadott minket. Nagyon kedvesen körbevezetett a püspökségen és ebédelt vendégl meg minket, és misét tartott nekünk, az nagyon megtisztelő volt. Idén voltunk Gödöllőn egy túrán, ott megnéztük a besnyői kegyhelyet, aztán Piusz atya vezetett körbe minket a premontréi iskolában, és apati áldással engedett utunkra. Ezek mind olyan lelkileg megerősítő pillanatok, amik szerintem nagyon fontosak a lelkileg érzékeny hajléktalanok életében.

Miért focizik a Szeretetszolgálat?

Ma elsősorban a futballról fogunk beszélgetni, ezen belül is két fontos témát érintünk: azt, hogy miért és hogyan focizik a Máltai Szeretetszolgálat.

Romhányi Tamás

Szentkereszty Tamás

– A *miértre* viszonylag egyszerű válaszunk van. Kiderült ugyanis, hogy a labdarúgás, mint közösségkövacsoló erő, olyan programelemmé tudott válni a Máltai Szeretetszolgálat Monori Integrációs Programjának keretei között, amely váratlan áttörést hozott a szociális munkában, közösség alakult, a gyerekek élt találtak maguknak, mintegy mellékesen az iskolában is jobban teljesítettek. Ezután a Szeretetszolgálat más helyeken is focizni kezdett. A hogyan egy kicsit bonyolultabb, a Szeretetszolgálat 2013-ban sportegyesületet alapított, majd kiderült, hogy a Máltai SE nemcsak szervezeti keretet ad az addig szociális programként kezelt labdarúgásnak, hanem valódi sportegyesületként is elkezdett működni, és a közösségi eredmények mellett megjelentek a sportiskerik is. Vendégünk Tóth Keve a Máltai Szeretetszolgálat Sportegyesületének szakmai vezetője. Emlékszel-e még, hogyan telt az első napod a Máltai Szeretetszolgálatnál?

– Az első napom úgy kezdődött, hogy egy barátom meghívott, tartask egy edzést a monori csapatnak. Nem tudtam, hogy ez most vice, vagy komoly, de végül elmentem. Egy tornateremben 25 fiatalember várt ránk felöltözve. Volt, akin munkabakancs volt, volt, akin tornacipő. Ekkor még egy olyan edzést csináltam, amit ismerkedésnek szántam. A hazaúton azon járt az agyam az autóban, hogy én nem akarom ezt csinálni. Aranyosak voltak a fiúk, de nem sportolók. Amikor másnap reggel felkeltam, felhívott a kollégám telefonon, hogy „Akkor jössz holnap is?” Hát, mondtam, majd meglátom. De délután már megint ott voltam.

– Az élsportból jöttél, gondolom, éles volt a váltás, semmi sem úgy működött, amireh szokva voltál.

– Akadémiákon dolgoztam, illetve az élsportban étem le az egész addigi életemet. Amikor megláttam ezeket a vegyes korosztályú fiatalokat, nehezen tudtam eldönteni, mi is az, amit érzek. Menni is akartam, meg maradni is. De én is szegény családban nőttem fel, talán ez döntött.

– Mekkora szervezet most a Máltai Szeretetszolgálat Sportegyesülete?

– Az egyesület 8 vagy 10 olyan települest érint, ahol már a versenyzésbe is befogtuk a fiatalokat, ennél jelentősen nagyobb a teljes a létszám. Körülbelül 150-200 gyermekkel foglalkozunk országsszerte. Miskolc, Lyukóvölgy, Tatabánya Mésztelep, Gyulaj, Tiszabura, Tarnaszadány, Nagykáta és ami hozzájuk csatlakozik.

– Nem nagyon szoktuk már elmondani, de a sport jellemet formál, segít az emberi értékeket kibontakoztatni, nemcsak a testet edzi, hanem a jellemet és a szellemet is fejleszti. Miután a monori telepről tűlnőve az ország más pontjain is megalakultak a helyi futbalcsapatok, nagyon komoly koordinációra és szakmai munkára volt szükség. Tóth Kevének nem csupán azt kell végig gondolnia, hány kört fussanak a gyerekek, milyen taktikai elemeket gyakoroltasson velük, hanem azzal is szembesílnie kellett, hogy az edzőnek akár az idősebb testvér, akár a hiányzó példakép szerepét is be kell tudni tölteni, amikor ezekkel

a fiúkkal találkozik. Hiszen ők egy ingerszegény környezetből érkeztek, és azzal, hogy elkezdtek focizni, kinyílt előttük egy másik világ.

– Rendszeressé tettük az edzéseket, ezzel megpróbáltunk egy olyan ablakot kinyitni, hogy nézzenek focimérkőzéseket. Már ez is egy olyan lépés volt, amin megdöbbentem, mert Ronaldo és Messi nevét ugyan ők is ismerték, de igazából komoly képe senkinek nem volt a labdarúgásról. Azután egyre ügyesebbek lettek, felvetődött, hogy nem lehetne akkor elmenni valahová focizni? Beszélgetés közben kiderült, hogy a cigánytelepen kívül még Monor belvárosát sem látták. Ez egy nagyon érdekes történet volt. Pont akkor kaptam meghívást egy Ferencváros-Videoton mérkőzésre, és kiderült, hogy magammal vihetek néhány fiút is. Elindultunk Budapest felé, és már Monor határában meg kellett állni, annyira izgultak a gyerekek, volt, aki rosszul is lett. De a lényeg az, hogy megérkezettünk a Groupama Arénához. Leparkoltunk, kiszálltam az autóból, és mondtam a srácnaknak, hogy na, indulás. Elindultam, és magyaráztam, de feltűnt, hogy semmilyen hangot nem hallok. Visszafordultam, és láttam, hogy ott maradtak a kocsiiban. Visszaléptem az autohoz, hogy na, mi van srácok, hát megérkezettünk. „A, Keve bá, hát mi nem szállunk ki, inkább menjünk haza!” Láttuk a szurkolókát zászlókkal vonultak sok százan, nem értették, hogy most mi is van, hát ha ők kiszállnak cigány fiúként a buszból a Fradi tábor közé, akkor ott valami baj lehet. Mondtam, nem kell félni, csak gyertek velem. Kihúzó-gattam őket a kocsiból, elindultunk. Egyszer csak azt vettem észre, hogy a pólómat, a karomat, mindenemet valamelyik fiú fogta. Átvágtunk a táboron, a fradisták között engem jópáran megszólítottak, hogy szervezs Keve bá, szia, szia, akkor megszólalt az egyik srác, hogy Keve bá, téged mindenhol ismernek? Nem mindenhol, mondtam, ez csak a focipályának a parkolója. Azután feljutottunk a lelátóra, és az első pár perc izgalma után mintha otthon lettek volna, kinyíltak teljesen. És valami elkezdődött.

– Hadd mondjam el, hogy találkoztunk már úgy egy másik kapcsán, hogy a végén te leszártál engem, mert amikor a Máltai Sportegyesületről beszélünk, mindig elmondtuk, hogy itt a gyerekek úszománai is kapnak edzés előtt. Hiszen sokan közülük akkor esznek először, volt, aki elszédült edzésen, ezért alakult ki ez a gyakorlat. És egyszer, amikor egy tévéműsorban ezt elmondtam, utána felhívtál, és nyomtatékosan megkértél, hogy ezt többé ne hozzuk szóba, mert ezek a fiúk ma már büszkék arra, hogy ők sportolók, és a sportoló nem nyomorog, a sportoló nem éhezik, a sportolónak önbecsüése van. Emlékszel erre?

– Hogyne, minden egyes pillanatára. – Úgyhogy azóta ezt nem mondjuk, de nyilván vannak olyan helyszínek, ahol a máltai focinak még a mai napig része uszonna. Vagy már nincs ilyen? – Dehogy nincs! Több településen még mindig a kezdeti stádiumban vagyunk, eszünk, iszunk, beszélgetünk és aztán szépen kimegyünk és focizunk. Van, ahol még csak most indul el ez az egész. De az olyan helyeken, mint Monor, ahol már az NB1-es utánpótlás futsal bajnokságban szerepeltek a fiúk, ott ez már tabutéma. ők most már pontosan tudják, hogy mit kell enni ahhoz, hogy még magasabb szintre léphessenek.

– Ezek szerint egy idő után különválnk a szociális foci és a versenyfoci. Van

ELIGAZÍTÁS A MONORI PÁLYÁN, KÖZÉPEN MAKÁ ISTVÁN (CSOKI), JOBBRÓL TÓTH KEVE SZAKMAI VEZETŐ

egy-két olyan mérőfldök, egy két fontosabb mozzanat, amit mindenképpen érdekesnek tartanál megosztani, hogy hova jutott el az egyesület vagy a fiatalok?

– Igen. Még 15 évesek voltak, de egy nagyon picit már kinyílt a világ, és helyi csapatok ellen játszottunk. Egy pécsi kollégánk elhívott egy iskolai rendezvényre, hogy menjünk el, és mutassuk meg nekik, hova juthat el egy kezdő csoport. Megérkezettünk, kiszálltunk a buszból, és ott volt sok gyerek, felnőtt, szülő, iskolaigazgató, és mindenki tapsolt, hogy a mieink eljöttek. Ők meg néztek rám zavar-tan, én pedig csak mosolyogtam rajtuk, és mondtam nekik, hogy ez még csak a kezdet fiúk. Hiszen őket már úgy kezeltek, mintha profi sportolók lennének.

– El ne felejtjük megemlíteni, hogy a Máltai Sportegyesület két évvel ezelőtt Magyarországot képviselte egy nemzetközi tornán.

– Ez a gyermekotthonosok világ-bajnoksága volt, Varsóban, a Légia Varsó nagy stadionjában. A Máltai SE képviselte hazánkat. Abban az időben a televízió is elég sokat foglalkozott velünk, ami nagyon jó is volt, mert a fiatalokat még inkább inspirálta. Kijutottunk Varsóba, és aztán a selejtezőből továbbjutottunk. A legjobb gólarány a miénk volt, de a későbbi győztestől egy góllal kikapunk az utolsó másodpercekben, így nem jutottunk be az elődöntőbe. Ötödikek lettünk a tornán.

– Ne szerénykedjünk annyira, mert hány ország közül lettünk ötödikek?

– Huszonnégy.

– Azt, hogy egy Magyarországot képviselő labdarúgó csapat nemzetközi tornán huszonnégyből az ötödik helyen végez, nagyon sokan elfogadnák valamelyik nagy nemzetközi torna előtt.

– Igen, de én akkor is úgy gondolom, hogy szakmailag mindig fejlődni kell, még magasabb szintre kell lépni.

– Milyen emlékezetes történetet őrzöl magadban az elmúlt öt évből?

– Ezret tudnék mondani. Például azt, hogy Lengyelország után Olaszországba, Perugiába is kimehettünk néhány fiúval. Egyhetes edzőtábor volt, ahol nemzetközi minősítést kaptak a résztvevők, és neves csapatok utánpótlás menedzserai figyelték az edzéseket. Három máltás fiút sikerült kivinnünk, közülük az egyik azóta már kint játszik Olaszországban. Tizenhat és fél évesen került oda, és már a felnőtt csapattal edz.

– Mi volt új kihívás a Máltai Sportegyesületnél, mi volt más, mint egy profi csapatnál?

– Ha másképp szólnék, akkor gyakorlatilag más tanítanék. Ugyanúgy dolgoztam a sráccokkal, mint korábban másokkal. De meg kellett tanítani nekik a szakmai kifejezéseket, és sok minden mást, amik teljesen vadidegenek voltak számukra. Én az elméleti részre nagy hangsúlyt fektetek, minden második héten elméleti órát is tartunk, és csak azután jönnek a gyakorlati edzések.

Minden alkalommal dolgozatot íratok velük abból a részből, aminél éppen tartunk. Két év után ez már nem okoz különösebb problémát, de az elején nem volt ez egyszerű történet. És hogy ez miért fontos? Azért, mert ha velem végig ülnek egy másfél-kétórás előadást, akkor az iskolában a 45 perc figyelés sem okozhat gondot. Azért is vagyok erre büszke, mert ezek közül a gyerekek közül mindenki befejezte az általánost és tovább is tanult.

Nem a kék eget nézzük

Ez a történet a monori szántóföldeken kezdődött, a telepi srácek egy bokros terület mögött alakították ki saját pályájukat a szántóföldön, ahol két-két karót leszártak kapunak és indulhatott a játék. Titkos hely volt ez a göröngyös, poros birodalom, és az is maradt volna, ha 2011-ben nem kerül a máltai tanodában szociális munkásként Maka István, vagy ahogyan az ottaniak ismerik, Csoki, az egykori profi labdarúgó. A telepen pillanatok alatt elterjedt a hír, hogy az új máltás fiú valamikor a Honvédban játszott, mi több, a roma válogatott tagjaként bejárta a fél világot. Nem sokkal később a nagyobb fiúk elvitték őt a szántón kialakított titkos pályára, ő pedig elhatározta, hogy ezekből a telepen élő srácekből igazos focicsapatot formál.

Az, hogy ebben a fociiban több van, az mindjárt ezt követően kiderült, amikor egyik nap azt mondta, hogy focizni csak azzal fog, aki megírja a házi feladatot. Onnantól kezdve a gyerekek elkezdtek a házi feladatot elkészíteni. Volt úgy, hogy közösen, volt, hogy bemutatták, de miután ő ezt tényleg komolyan gondolta, a máltai sport első évében átlagosan egy jegyet javult az általános iskolás gyermekeknek a teljesítménye. De miközben elkezdtek valamilyen szinten sportolni, formálódni kezdett egy közösség is. Maka István így emlékezik erre: „Nagyon kíváncsi voltam, hogyan viselkednek a fiúk éles helyzetben, mit csinálnak hogyan működnek együtt. Elmentünk egy tornára, ahol már az első meccsen alaposan kikaptunk, ezzel ki is estünk. Hatalmas pofon volt. A végén leültettem őket, és megkérdeztem, hogy szerintük mi volt a probléma. Hát, a Józsi nem passzolt, nem passzolt a Krisztián sem. És te mit tettél a győzelemért? Hát, én sem passzoltam. Innen veztettem le, hogy a foci csapatjáték.

– Akkoriban az edzések saját kútfőből alakultak. Voltak alapvető cuccaink, eszközünk, labdánk, és azt, amit én a nagypályás labdarúgásból merítettem, azt megcsináltuk. Elkezdtünk célokat megfogalmazni, hogy ha megírtuk a leckét, edzésen részt vettünk, és mondjuk, két hét múlva részt veszünk a focitornán, az motiváló volt nekik. Volt, aki drogot használt, volt, aki 14 évesen kétkezi munkát végzett, volt, aki iskola mellé járt, tehát nagyon színes és nagyon problémás volt a csapat. Odafigyeltünk a sráckokra, a napi feladatokat próbáltuk strukturálni. Lett napirendjük, picit rendszeressé váltak a mindennapjaik, megértették azt, hogy fontos iskolába járni, délután meg kell írni a leckét, és fontos lesz a munkába állás is. Tehát nem otthon vagyunk és nézzük a kék eget. Ebből a korosztályból jelen pillanatban 90% dolgozik. A most iskolába kerülő generáció már automatikusan jelentkezik.

Bolyhossal meg lehet beszélni

Folytatás az 1. oldalról

Mondhatjuk, hogy úttörő módon kezdtünk bele. Úgy tűnik, nemcsak a szakma tartja fontosnak ezzel a témával foglalkozni, hanem miniszteriális támogatást is kapott a program.

Kásler Miklós miniszter egy komolyabb támogatást nyújtott a program folytatására és a fejlesztésre. Remélem, hogy ebből tudunk majd egy kutatást is finanszírozni, hogy tényleg tudhassuk azt, hány embert, hány gyereket kell elérnünk.

– Van még két gyerekeknek szóló könyvete, a „Bolyhos” és a „Lurkó”. Amikor én olvastam a Bolyhost, akkor borsódzott tőle a hátam, nagyon nehéz volt olvasni. Milyen érzései vannak az érintett gyerekeknek, amikor kézbe veszik ezt a könyvet?

– Azok a gyerekek, akik benne vannak ebben a helyzetben, amiről a Bolyhos című mesekönyv szól, nagyon értik, hogy mi történik ott. Egy pedagógus munkatársunk egy első osztályos kislánnyal foglalkozik. Két hónap alatt heti rendszerességgel találkoztak, és a mesekönyv feldolgozásával, a mesekönyvhöz tartozó, kis plüssfigurával hihetetlen eredményeket sikerült elérni. Az iskolában is már nagyon látszott, hogy valami probléma van otthon, amíg egyszer csak kiderült, hogy az édesanyja alkoholbeteg. Néhányszor úgy is jelent meg az iskolában, hogy ez látszott rajta. Így kezdett el a tanítónő foglalkozni a gyerekekkel, aki észrevehetően megnyugodott. 4 és 8 éves gyerekek szől ez a mesekönyv. Ők kevésbé ábrándulnak ki rajta, de azért egy mondatát idézném ennek a kislánynak, ami viszont az én hátamat reszkettette meg. Azt mondta, hogy a részeg az nagyon rossz szó, nagyon nehéz szó, inkább kómásnak mondjuk. Tehát ő jól tudta, hogy miről szól ez a mese, jól tudott azonosulni Bolyhossal, aki azért egy kis kedves figura. Van, aki kutyanak, van, aki macinak nézi. Szerintem pont az a jó benne, hogy nem derül ki, kicsoda. És ezzel a gyerekek nagyon jól tudnak azonosulni, ezért nagyon fontos, hogy szakembereket találjunk hozzá. Készülünk egy képzésre, hogy minél több embert tudjunk bevonni országsszerte. Ezenkívül pedig közvetlen vagy direkt programok is vannak. Működnek csoportjaink gyermekek, kamaszok, fiatal felnőttek és felnőttek számára is, ahol rendszeresen, hetente találkoznak. Ennek a legfontosabb üzenete az, hogy végre beszélhetünk erről, végre valaki észrevett bennünket, végre meghallgat bennünket valaki. És ez a sorstárs közösség az, ami lehetőséget ad annak a megélésére, hogy nincs egyedül az a gyerek.

– Említetted, hogy nálatok a Fogadóban lehet megrendelni és átvenni a kiadványokat. Miért alakult ez így? – Nem hoztuk könyvesbolti formába, saját kiadásunk, aminek nagyon sok előnye van. Többek között az, hogy személyes kapcsolatba kerülünk az emberekkel, legalábbis,

– Vannak-e olyan közös jellemzők, amikkel leírhatók a szenvedélybeteg családban felnőtt gyerekek?

– Igen, megkülönböztetnek négy alapvető szerepet. Ezeket a szerepeket azért veszik fel, hogy túl tudják élni azt a rengeteg bizonytalanságot, változást és félelmet, amit meg kell élniük ezekben a családokban. Elfeledett gyerekek, akikkel nem nagyon törődnek, hiszen a központban inkább a szenvedélybeteg szülő áll. Szóval négyféle szerepet vesznek fel, ezek közül az egyik a hős szerepe, aki úgy próbálja kompenzálni ezt a helyzetet, hogy jól viselkedik, nagyon jól tanul, ő a szuper gyerek, azt is mondhatnánk, hogy ő a fehér bárány, aki a pozitív tulajdonságaival próbálja elterelni a figyelmet a családban lévő rettenetekről. A másik a fekete bárány, aki devians lesz, aki rossz, aki szemtelen, aki visszabeszél, aki verekszik, aki pedig a negatív viselkedésével hívja fel a figyelmet. És persze magára hívja a figyelmet, hogy ezzel is elterelje azt az otthoni nehézségekről. A harmadik, aki az elfeledett vagy az elfelejtett gyerek, akit nem lehet észrevenni, aki se jó, se rossz. Űl csendben, nincs vele semmi probléma, nem tűnik ki. Szerintem ő van a legnehezebb helyzetben, aki látszólag rendben van, holott pontosan ez az elvonultság, ez az elszigetelődés az, ami az ő nehézsége. És a negyedik szerep pedig a bohóc, aki állandóan a viccelődéseivel, a hülyéskedésével hívja fel magára a figyelmet, próbálja elterelni humorral a család nehézségeiről a figyelmet.

Én vagyok az alkoholista

– Milyen módon próbáltuk még segíteni a hozzátok forduló szenvedélybetegeknek, vagy akár a családtagjaiknak?

– Közvetlen segítséget szeretnénk nyújtani, de miután mi ezt egymagunk nem tudjuk megtenni, ezért nagyon fontos, hogy szakembereket találjunk hozzá. Készülünk egy képzésre, hogy minél több embert tudjunk bevonni országsszerte. Ezenkívül pedig közvetlen vagy direkt programok is vannak. Működnek csoportjaink gyermekek, kamaszok, fiatal felnőttek és felnőttek számára is, ahol rendszeresen, hetente találkoznak. Ennek a legfontosabb üze-

nete az, hogy végre beszélhetünk erről, végre valaki észrevett bennünket, végre meghallgat bennünket valaki. És ez a sorstárs közösség az, ami lehetőséget ad annak a megélésére, hogy nincs egyedül az a gyerek.

– Említetted, hogy nálatok a Fogadóban lehet megrendelni és átvenni a kiadványokat. Miért alakult ez így?

– Nem hoztuk könyvesbolti formába, saját kiadásunk, aminek nagyon sok előnye van. Többek között az, hogy személyes kapcsolatba kerülünk az emberekkel, legalábbis,

akik be tudnak jönni érte a Kékgyóly utcába, ahol dolgozunk. Egyszer bejött egy ötven év körüli úr, és kért egy könyvet. Mindig megpróbálunk nagyon óvatosan, tapintatosan, de szóba elegyedni azokkal, akik a könyvet keresik, honnan tud róla, egyebek.

A férfi nagyon jól nézett ki, jól öltözött volt, úriember formában. Mondtam neki, hogy valószínűleg nem lehet könnyű otthon a helyzet, hogy ha szükség van erre a könyvre, és arra gondoltam, hogy a felesége lehet az alkoholbeteg. Akkor azt mondta, hogy igen, nem könnyű a helyzet, bár már négy éve nem iszom. Én vagyok az alkoholista. Ehhez még annyit tennék hozzá, hogy bár „Apa, anya, pia” címe azért lett, hogy eléggé hangzatos legyen, és eléggé felkeltse a figyelmet, de ebben gyakorlatilag az összes szenvedélybetegséggel kapcsolatos élmény megjelenik. Azok az emberek beszélnek arról, akik átérték. Ezt is és minden más könyvet, ismeretterjesztő füzetet vagy kiadványt nálunk meg lehet találni, írnak nekünk vagy felhívnak és mi elosztázuk, vagy bejöhettek érte. Nincs meghatározott ára, de adományt elfogadunk érte, hogy folytassuk a programunkat. És nyilván a mi segítségünk arról szól, hogy amikor a szülőnek segítünk a józanodás felé, egyúttal a gyerekeknek is segítünk.

– Akkor is tudtok a gyerekeknek segíteni, hogyha a szüleiüket nem ériket el?

– Nehéz segíteni akkor, hogyha a szülő nem kapcsolódik be ebbe a helyzetbe. Az említett kislány esetében, aki a Bolyhos könyvet olvasta a tanító néjijével, a történet attól lett nagyon szép, hogy egy idő után anyuka is elindult a felépülés útján. Keresett magának segítő helyet, csoportot azért, hogy kiszállhasson az alkohol rabságából.

– Ha jól értemezem, akkor itt a gyerekek definícióját hiba lenne a 18 év alattiakra leszkíteni.

– Így van, hiszen nagyon sok olyan felnőtt gyerek keres fel bennünket, aki évtizedeken át hurcolja a gyerekkorának a szenvedélybetegségből fakadó terheit, és ők is segítségre szorulnak. Már csak azért is, hogy ők a saját felhőtségükben ne adják tovább majd a saját gyerekeiknek azt a problémát, amit ők megélték.

– Beszélgettünk elég sokat arról, hogy milyen kockázatokot rejt egy ilyen családban felnőni. Viszont, ha jól tudom, akkor nem csak annak van nagy esélye, hogy valaki szenvedélybeteggé váljk maga is, hanem annak is, hogy esetleg egy hasonló bántalmazó közegbe kerül be, vagyis például egy szenvedélybeteg szülővel felnőtt gyerek, egy szenvedélybeteg társ mellett köti ki. Erről mi a tapasztalatod?

– Igen, az nagyon valószínű lehet, hogy ő maga is olyan társat választ magának, amit megélt a családban.

Elsősorban a nők azok, akik ebbe a helyzetbe kerülnek, hogy olyan férfit találunk maguknak, aki vagy maga is függő, vagy függővé válik, de a férfiak is kerülnek ilyen helyzetbe.

– Ugye, valamilyen megküzdési stratégiát a gyerekeknek ki kell alakítaniuk, és ehhez kapcsolódik talán ez a három kifejezés: Ne érezz, Ne bízz, Ne beszélj! – ami valószínűleg nem egy jó stratégia, de mit is jelent ez a hármas?

Az otthoniakban csak családottak

– Egy túlélési stratégia ilyen szempontból jó stratégia, hiszen túl kell élniük ezt a helyzetet. Ezzel védekeznek, hogy nem beszélnek erről senkinek, mert még jobban kellene szégyellniük magukat akkor, hogyha környezetük tudomást szerezne erről.

Az, hogy nem bíznak, részben abból származik, hogy nagyon sokat próbálnak bízni, és mindig csalódníuk kell abban a viselkedésben, amit otthon tapasztalnak. Nem biztos, hogy csak a szenvedélybeteg szülő részéről, hanem a nem szenvedélybeteg szülő részéről is csalódások érik. Egyrészt azért, mert őt is jobban érdekli sok esetben az, hogy hogyan tudna segíteni a szenvedélybeteg embernek, másrészt meg ő

is rendkívül bizonytalan, hiszen őt is nagyon megerhelhi ez a helyzet.

A „ne érezz” is idetartozik, az érzések visszafojtása is egy túlélési segítség, mert hogyha mindent át kéne éreznünk, amit naponta megélnek, akkor azt nagyon nehéz lenne normális épéssel elviselni, és elbírní. Ugyhogy ezek a csoportok és ezek a programok éppen ebben segítenek. Lehetőséget adnak arra, hogy itt bizhatsz, beszélhetsz arról, ami kimondható. A kimondható.hu honlapcím, az még a programunk előtt keletkezett, de nagyon illik erre a programra is. Amikor kitaláltuk, hogy kimondható.hu legyen az oldalunk címe, akkor mi a szenvedélyproblémára összességében gondoltunk, hogy itt legyen ez kimondható, és hogy érezheted azt, amit érzel, hiszen nagyon sok esetben pont erről szól a csoport, hogy hogyan érzed magad.

– Ha szeretnének hozzátok fordulni szenvedélybetegségből gyógyulni vágyók, vagy hozzátartozók, akkor hogyan tudják elérni a Fogadót?

– Azért mondom elsősorban a honlapcímet, mert, hogy nyilván sütt is lehet hallgatni a Mária rádiót, nemcsak Budapesten. Ha felkeresnek minket telefonon, akkor ott elérnek bennünket. Ez az 1 201 1045-es telefonszám. A honlap pedig azért jó, mert a vidéken lévő máltai Fogadók elérhetősége is megtalálható. De más segítő szervezetek elérhetőségét is meg lehet találni itt.

Hogyan változtathatok azon, amin tudok?

Kormos Piroska szociálpedagógus, a szenvedélybeteg szülők gyermekei önségítő csoport vezetője

A Fogadóban minden hónap első és harmadik hetén találkoznak szenvedélybeteg családban felnövő gyerekekkel. Ez egy olyan csoport, ahol el lehet mondani a nehézségeinket, de nem kell hozzá a nevünket adni. Kisebb gyerekeket elérni nagyon nehéz, viszont a nagyobbak már el tudnak jönni, és jobban fel is ismerik már ezt a nehézséget.

Én magam is érintett vagyok. Középiskolás vagy főiskolás koromban jöttem rá, hogy azt vagyok. Nem olyan egyszerű rájönni, hogy valami gond van a családban. Tizenévesen nyilván már láttam, hogy van valami baj, de nem tudtam, hogy mi a neve, és nem gondoltam, hogy hatással lesz az életemre. Aztán hatással lett.

A csoport esti időpontban van, teazni szoktunk, illetve nyáron limonádézunk. Ez nagyon fontos, hogy van valamilyen kis rituálénk az elején. Van egy bejelentkező, „hogy vagy?” kör, akik eljöttek, elmondják, hogy mit hoztak ma magukkal. Előfordult, hogy ez a kör annyira hosszú és mély lett, hogy utána nem nagyon maradt más témára időnk.

Ez egy tematikusan vezetett, önségítő csoport. Témája általában az alkoholbetegség, vagy bármilyen szenvedélybetegség. De fontos az is, hogy mi van velünk, hogyan vagyunk, hogyan érint minket ez. Nagyon fontos, hogy közös alappal induljunk el, ezért ha jön egy új ember a csoportba, akkor mindig azzal kezdünk, hogy ő mit tud a szenvedélybetegségekről, vagy mi mit tudunk. Ezt különböző technikákkal próbáljuk feldolgozni. Van, amikor képeket használunk, van, amikor szobrokat építünk, van, amikor művészetterápiás eszközöket is használunk, meg-megatjuk azt, ami bennünk van, hogy sokféleképpen tudjuk kifejezni a gondolatainkat. Az a cél, hogy ez a téma kimondható legyen. Tudjunk arról beszélni, hogy van egy szenvedélybetegség a családban, hogyan hat az én életemre, hogyan tudok változtatni azon, amin tudok változtatni. És hogyan tudom elfogadni, hogy van, amin nem tudok változtatni.

A CSOPORTBAN MINDENKI ELMONDHATJA, AMIT MÁSHOL NEM TUDOTT

1989. FEBRUÁR 4-ÉN HARMINCEGY ALAPÍTÓ TAG RÉSZVÉTELÉVEL LÉTREJÖTT A MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT. HÁROM ÉVTIZED SZOLGÁLATÁNAK EMLÉKEZETES PILLANATAI ÚGY, AHOGYAN A RÉSZTVEVŐK ÁTÉLTÉK.

Akkor bejött nyolcvan gyerek az irodámba

Kiss Dávid, programvezető

2004 karácsonyán egy Imre atyának küldött segítségkérő levél nyomán érkezett a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Monorra, a Tabán telepre. A Cinka Panna és Bercsényi utca szegélyezte telepen több száz ember élt düledező házakban, cirkuszi lakókocsikban, bádog viskókban, ahol szabálytalanul bekötött árammal fűtöttek, a vizet pedig a telep egyetlen nyomós kútjából vételezték.

Az, hogy a telep befogad, attól függ, hogy integrálódás-e oda. A telepnek meg kell szoknia, hogy odamegy egy más ember, hiszen nekik mi is mások vagyunk. A napom a konténer irodám előtt kezdődött, csak a táskámat raktam le, és megkávéztam az ottani asszonyokkal. Akkor még nem tudtam, hogy ezt mostanra módszertani elvként fogom tanítani: hogy az első egy órában teljesen nyugodtan kávézzál meg az ottanikkal egy kis közösségi téren, mert azokat a pletykákat, amiket ott egy óra alatt beszívtam, utána két-három napig használtam, azokkal az információkkal dolgoztam, hogy valaki elkártyázta a pénzt, a másinak beteg lett a gyereke, a harmadikat megharapta a kutya, és így tovább.

A családokat kezdem látogatni, és ha már ott voltam, beszélgettünk,

idomultunk egymáshoz, a bizalmi tőke óriásivá nőtt, azt gondolom. A villanykörtét be kell csavarni, ha megkér az asszony, ez biztosan nincs benne a szociális munka nagy könyvében, de ha nem csinálod meg, akkor legközelebb nem kér meg. És amíg becsavarsz egy villanykörtét, közben főntről szétnézhetsz, hogy mi van a konyhaasztalán, ha megkínál vízzel és kinyitja a hűtőjét, látod, mi van a hűtőjében. Látod, hogy sodorja a dohányt vagy veszi a cigit, hova teszi a szemetét, megvan-e vetve az ágya stb. Rengeteg olyan mini diagnóztizt állíthatsz fel, amit aztán a hétköznapokban fel lehet használni.

A legkeményebbek a halálesetek, amikor értelmetlenül halnak meg emberek, akár gyerekek is. Az egyik kislfiút például megrázta egy hajszárító. Bementem a telepre, éreztem, hogy valami más, már a légkör is más volt. Asszonyok jöttek, rögtön megkérdeztem, hogy mi történt. Mondták, hogy meghalt a Krisztián. Előző este elment a szemétbányába guberálni, talált egy hajszárítót, és hazavitte. Elkezdte bütykölgetni, aztán bedugta, és abban a percben megrázta az áram.

Előtte egy héttel videóra vettem azt a fiút. Nekifutásból szaltózott egy

kidobott kanapérugóról, én pedig videóra vettem, mert olyan jó fej volt. A temetés után visszamentem a kis irodámba, és akkor bejött abba a kicsi helyiségbe vagy nyolcvan gyerek, és azt mondták, hogy szeretnék megnézni a videót. Ezt azóta sem tudom felejtani, mindig előttem van, ahogy nézik. Ez egy 23 másodperces videó volt, és meg kellett néznem egymás után negyvenszer, újra és újra és újra. Aztán a nyolcvan gyerekek szép lassan kiszállingóztak, majd a végén az utolsó is elment. Így engedtek el a kislfiút, a társukat.

Amikor kiürült az iroda, bezártam és leültem, és akkor átgondoltam, hogy mennyi feladatunk van még itt, ami miatt nekünk nem szabad innen elmenni.

Büszke vagyok arra, hogy lettek cigány barátaim a monori telepről. Lehet, hogy a szociális munka etikai kódexe ezt nem ajánlja, de karácsonykor, ha felhív egy monori család, nem azért, hogy ötezer forintot kérjen, hanem csak azért, hogy boldog karácsonyt kívánjon, akkor én hátra dőlök, és azt mondom, hogy szerintem rendben van. És nem egy, nem kettő ilyen van, hanem sok.

Nagyon sok családnál a környezet nem teszi lehetővé, hogy a kicsi gyereket letegyék a földre, vagy egy olyan területre, ahol mászni, forogni tudna. Egyszer behoztak hozzánk a Biztos Kezdet Gyerekházba egy majdnem egyéves gyerekekkel. Letették a földre, de meg sem tudott ülni. Nem forgott, nem is csinált semmit. Próbáltunk játékokat letenni köré, hogy azokhoz odamegy-e. Rájöttünk, hogy a kisgyermek izomzatával valami probléma van, mert nem mozgott úgy, mint ahogyan kellett volna. Korai fejlesztopedagógusunk megnézte őt, és azt mondta, nagyon kötöttek az izmai.

Ennek az lehetett az oka, hogy az anyja állandóan az ölében hordta, és nem tette le. Émiatt nem alakult ki a mászási reflex és a többi hasonló, ami abban az életkorban szükséges lenne. A védőnőnk bevonta az anyukát a babatornába, és amikor az anyuka napi szinten tornáztatni kezdte a kisbabát a védőnő segítségével, a gyermek elkezdett mászni, rendesen mozgatta a kezét, lábát, végtagjait. Azt gondoltam, ha akkor nem vesszük észre a bajt, ebből sokkal nagyobb probléma is lehetett volna.

Tarnabodon sokat lendített a Gyerekház elfogadottságán, hogy meghirdettük az első babaszépségversenyt, mely ma már hagyománynak számít. Két helyi asszonyt felvettünk munkatársnak, és velük kerestünk valami olyan tevékenységet, ami az

Középen: Kálosiné Tóth Katalin

itt élő családoknak is fontos. Ők javasolták, hogy rendezzünk egy ilyen, mert hisz mindenki szereti megmutatni a gyerekét. Végül százhuszan jöttek el, mindenkit lefotóztunk, lehetett képet rendelni, és mindenki kapott egy kis ajándékot. A családok egész nap jól érezték magukat, látták, hogy itt mennyi mindent lehet csinálni, van konyha, játszószoba, itt a védőnő is. Utána kezdtek visszajárni.

Találkoztam egy anyukával, megkérdeztem tőle, hogy hallott-e már a Biztos Kezdet Gyerekháztól. Közelíte velem, hogy igen, hallott róla, de neki nincs ideje arra, hogy eljárjon oda. Elmondtam, hogy milyen programokat szervezünk, legalább egyszer jöjjön el, és nézze meg, ha máskor nem, amikor a védőnőhöz jön tanácsadásra. Így is történt, az egyik alkalommal megjelent az anyuka a kisgyerekekkel. Éppen egy jeles napra készültünk, dekorációkat készítettünk. Leültek, a gyermek bekapcsolódott a foglalkozásba, mondiskázásba, és egyszer csak azt vettem észre, hogy az anyuka is vág és ragaszt, kreatívan közreműködik az őszi dekoráció elkészítésében. Olyan gyönyörű őszi dekorációt készített, hogy ő maga is megcsodálta. Azt mondta: „Milyen jó, nem is gondoltam volna, hogy én is tudok még gyerek lenni a sok dologom mellett.” Azóta ötgyermekes család lettek, és minden gyermekével a Biztos Kezdet Gyerekházba jár.

Zsíros kenyér, tea, jó szó

Vörös Mária, önkéntes

Láttam az utcán élő embereket, amikor új ruhát kaptak, nem tudták hova tenni a régit. Arra gondoltam, milyen jó lenne egy hely, ahol kimoshatnák, cserélhetnék. Éppen akkor jöttek Németországból az ottaniak, és azt kérdezték, hogy miben segíthetnének. Kaptunk tőlük mosógépet, a püspöktől kaptunk helyet, hogy fogadjuk a rászorulókat, és 2000 szeptemberében felszentelte a kis házuunk Pécsett.

Kiálltam a kapu elé, és amikor valamely hajléktalan ember oda-jött, beinvitáltam, teával kínáltam, beszélgettünk. Egy hét múlva már tizenöt-husz ember járt ide. Mondtam, hogy szólhatnak a többieknek is. Pár évig szinte magam csináltam. Eleinte ketten voltak, akik időnként besegítettek, aztán jöttek a többiek is. Készítettem egy kis füzetet, leírtam, hogyan lehetne segíteni, és a barátai körömben ezt osztogattam. Nem sokkal később harminc önkéntesünk lett, aztán intézménnyé alakultunk. Most már csak huszan vagyunk, mert kiöregedtünk.

Ez a huszadik évem.

A hajléktalanok szívesen jönnek ide. Reggelit, teát, szendvicset, zsíros kenyeret kapnak, hozzá jó szót, és egymással is elbeszélgetnek. Mindegyik hajléktalan ember számára van egy kicsit kedvesebb személy az önkéntesek között. Nagyon fontos az, hogy van emberük, akinek elmondhatják örömeiket, bánatukat, aki meghallgatja őket.

Egyszer kaptam egy csomagot. Benne egy Jézus szobor és egy hóféhér kis bárány. Akitől kaptam, azt írta, hogy amikor kijött a börtönből, mi segítettünk neki talpra állni. Bútorrestaurátorként és fafaragóként dolgozik, jó helye van, és ezzel a két kis szoborral köszönte meg, hogy átgéptettük a mélyponton. Van, hogy megyek az utcán, egyszer csak átölel valaki és azt mondja, rendbe jöttem, de csak maguknak köszönhetnek. Nagyon jól esnek ezek a visszajelzések, de olyan kis apró örömökkal is meglegszünk, mint amikor látjuk valaki szemében, hogy örül, mert jót evett, vagy találunk egy cipőt, ami pont jó a lábára. Jó érzés tudni, hogy az itt töltött idő alatt valakin segíték.

Minden kertet meg lehet dicsérni

Bálint György, kertészmérnök, önkéntes

Engem a Vecsei Miklós keresett meg, és egy szép napon Tarnabodra is lejöttünk. Akkor már elmondták nekem a terveiket, amikhez én is hozzászóltam, próbáltam kiegészíteni a saját tapasztalataimmal. Hát az én feladatom a saját mesterségem volt, ugye, tanítsam meg az embereket, hogy a kertjüket gondozzák, hogy termeljék meg azt, amire a családnak szüksége van, vagy hizlaljanak disznót, tartsanak állatokat, a házuakat tartsák rendben, legyen virág az ablakban.

Abban az időben minden héten szinte itt voltam és beszélgettem az emberekkel, mert az is nagyon fontos dolog. Lehet, hogy a személyemhez, lehet, hogy a foglalkozásomhoz tartozik, de megpróbáltam az emberekkel megismertetni azt, hogy egymás megbecsülése, egymás szeretete, a barátságok elfogadása és viszonzása, az egy olyan társadalmi érték, amely előre viszi az embereket, élhetőbbé teszi a környezetét. És boldog vagyok, tényleg, én az utóbbi hetekben az egész országot bejártam, de ilyen fejlődést még sehol nem tapasztaltam. Úgyhogy jó termőföldbe került az a vetőmag, amit én kiszórtam Tarnabodon.

Az utolsó nóta Kiss Imre, régióvezető

Egy mindkét lábát elvesztett, távozni készülő bácsi szeretett volna előjőni a pünkösdi koncertünkre a templomba, de az ő állapotában ez már nem volt lehetséges. A támogató szolgálatunk munkatársa, aki kijárt hozzá, szólt nekem, hogy Józsi bácsi nagyon szomorú, mert nem tudott meghallgatni a koncerten.

Nagyon elgondolkodtatott ez a hír, és megkerestem a feleségét, hogy szólnak, amikor egy kicsit jobban lesz a bácsi, akkor meglátogatom, és esetleg eléneklek vele egy-két dalt. Azt mondta, délután 5 óra után, amikor vége a rendelőnemnek, biciklizek

Az újrakezdett misszió

Király Eszter

Romhányi Tamás

Mai jó hírünk az, hogy lábra állt Margit néni. Lássuk, mit kell tudnunk róla, az egyik az, hogy 89 éves, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat egyik emblemikus személyisége. 1989-ben a keletnémet menekülteket szállásolta el többek között a saját otthonában is, és az autójával furikázta őket az osztrák határhoz, amikor még zárva volt a határ. Majd saját zsebből finanszírozta az akkor még Moszkva téri máltai intézményt, amit zsíroskenyerező néven ismernek a hajléktalan emberek. A következő évtizedeket pedig börtönmisszióval töltötte mindaddig, amíg mindkét bokáját el nem törte egy szerencsétlen balesetben. Utána szembesülnie kellett azzal, hogy nem tud már felmenni a börtön lépcsőjén, abba kell hagyni a szolgálatát.

Három év után azonban Margit nénit újra hívta a szolgálat. Tudom, hogy hallgatja ezt az adást, ezért kicsit zavarában vagyok, hogy mit mondjak róla, mert nem szereti, ha dicsérik. Ezért azt találtuk ki, hogy egy 2017 októberében megjelent újságicikkből felolvassánk most egy részletet, ami szerintem nagyon jellemző rá.

„A röskei határátkelőnél lassan araszolgató sorban egy zsúfolásig pakolt autót állt meg a fulke előtt. Osz hajú, idős asszony nyújtotta be az ablakon az útlevélét. A határőr felnézett, látta, hogy a jobb oldali ülés helyén egy hűtőszekrény fekszik. Az irat magyar volt, a rendszám német, a forgalmi-bizsont egy szerb férfi neve szerepelt. Valami nincs rendben. A határőr megkérdezte, mi az autó rendszáma. „Várjon egy kicsit”, mondta az idős asszony, „kiszállok és megnézem”. „Hát nem tudja?” „Nem. En csak át akarom vinni ezt a kocsit a határon”. „Miert nem a tulajdonos vezetni az autót?” „Mert ő börtönben van, a rokonai meg félnek, hogy letartóztatják őket, ha átlépik a határt, ezért kért meg engem. De adott egy papírt is, hogy elhozzatom az autóját, mert az meg a rendőrségi telephelyen állt”.

„Hol van az a papír?” „Nincs már meg, elvettek a rendőrségen, amikor kiadták a kocsit.”

A határőr kiállította az autót a sorból. Az idős asszony két órát üldögélt a hivatalban. Akkor odalépett hozzá egy rendőrtiszt, megkérdezte, mi a

neve. „Tamási Lászlóné”. „És a keresztneve?” „Margit”. „Margit néni, tessék nekem elmesélni, miért akarja átvenni egy eltelt autóját a határon. Egyáltalán, honnan ismeri őt?”

Az idős hölgy elmondta, hogy önkéntes a Máltai Szeretetszolgálat börtönmissziójába. Hozzátette, hét börtönben van saját csoportja, csupa külföldi fogvatartott, akiknek ő jelenti a kapcsolatot a külvilággal. Miután nagyon sokan vannak, szinte mindennap látogatja őket, kivéve, ha valamelyikük hozzátartozóját várja a repülőtérre vagy a vasútállomásra, illetve, amikor a konzulátusokat járja, hogy otthoni újságokat, könyveket

szerezzen be. Más napokon pedig hasonló ügyeket intéz, mint most. A rendőrtiszt megkérdezte, miért jó az neki, ilyen procedúráknak teszi ki magát ennyi idősen. Azt felelte, azért, mert az autó tulajdonosa majd megőrült a bizonytalanságtól, hogy hol lehet a kocsjia a Németországból hozott holmikkal. Miután megígérte, hogy elviszi az autót a családjának, az illető megnyugodott. A segítségnek, a figyelmennek köszönhetően a nehezen kezelhető emberek is megszeliüdülnek a börtönben. A rendőrtiszt felhívta a börtönparancsnokot, majd miután ellenőrizte a hallottakat, visszaadta az útlevélet. Tamásiné átgurult a határon. A túloldalon már várták, le sem állította a motort, úgy adta át a kocsit. Miközben visszaszétállt, esni kezdett. Az út szélén stoppolni próbált, de sokáig senki nem állt meg. Az autók összefröcsköltek, végül egy török vendégmunkásokat szállító kisbusz vette fel, bevitte Szegedre. Amikor felszállt a pesti vonatra, azt érezte, kicsit hosszúra nyúlt a nap. Egy újabb nap, amikor valakinek segíteni próbált. Egy újabb nap, amelyet odaajándékozott az életéből. Ezt látta, ezt hozta magával.”

Hát, eddig az újságicikk részlete, és akkor ismerkedjünk meg most velem, hallgassuk meg, hogy Margit nénivel mi minden történt az utóbbi három hónapban.

– Már három éve lassan, hogy nem jártam be a börtönbe az egészségi állapotom miatt. Egy török ember, egy fogvatartott, akivel több évig foglalkoztam, visszakerült ide a budapesti börtönbe. Üzent a missziós kollégámmal, a Pomozi Pistivel, hogy nagyon szépen kéri, akárhogy, de a Margit néni, ha még él, jöjjön be.

És akkor, mikor meghallottam, hogy kiről van szó, mondom, hát érte elmegyek. Na, hát ennek az embernek

az örömet nem lehet elmondani. Én is nagyon örültem neki. És az volt a csodálatos, hogy én most már a templomban is, amikor állni kell, akkor mindig kapaszkodtam az előtem lévő széktámlájába, vagy pedig rákönyököltem a padra, úgy tudtam állni. Nem tudtam állni. Pár lépést mentem, már akkor nagyon kellett a bot. És ott vagyunk a szentmisén, közben többször fel kell állni, olvasni a könyörgéseket, és éreztem, hogy valami olyan furcsa. Végig álltam, és nem kapaszkodtam, és nem hiányzott semmi. Nem éreztem, hogy össze akarok rogni.

Akkor a másik kollégám, a Nagy Józsi, aki szintén 30 éve jár a börtönbe, azt mondja: „Hát, ha Pistivel be tudtál menni, akkor velem is be tudsz jönni.” És bementem, közben majdnem itthon fejejtettem a botomat, kimentem már a kapun is, amikor rájöttem, hogy nem viszem a botomat. Pedig én nyolc éve csak bottal közlekedtem. És akkor hát bementünk a börtönbe, rettentően örültek a régiek, akik ismertek. És akkor megint csak azon kapom magam, hogy amíg beszéltem hozzájuk, végig álltam, és nem kapaszkodtam. Ez valami csoda volt megint. Aztán a fiúk olvassák fel a szentlekkét meg más olvasmányt, és a könyörgést mindig én olvastam fel. Már rég nem mertem Imre atyádnál se, mert nem tudtam állni. Ő se mert kihívni olvasni, itt meg azóta minden szombatban közel három hónapja olvasom a könyörgéseket állva és eszembe se jut leülni.

És most megint egy olyan csodálatos eset történt 3 héttel ezelőtt. Én látomra ott azt a férfit, de nem beszéltem vele egy szót se. Ő is csak ott ült némán, csendben, a nagy körben ülnek itt ebben a részlegben, és egyszer csak, vagy három hete, jön fel azon a pár lépcsőn, majdnem felborított a székek együtt, ahogy ott ültem, és szerbül mondja nekem, hogy „Mamice” –, az olyan, mint mamáska –, „maga tényleg beszél szerbül?” És akkor néztem, mondom: „Miért szerb vagy, fiam?” Azt mondja, „Igen!” Könnyel lett tele a szeme. Azt mondja, kilenc éve vagyok lecsukva, és én azóta nem beszéltem az anyanyelvemen. Nagyjából megtanult magyarul, de azt nem tudja elképzelni, hogy az az ember milyen boldog volt.

Hát mondja, akkor szabad abba-hagynom? Amíg képes vagyok mozgogni, bejárok a börtönbe.

TAMÁSY LÁSZLÓNÉ, MARGIT NÉNI MÁLTAI KITÜNTETÉST VESZ ÁT KOZMA IMRE ATYÁTÓL 2019. FEBRUÁR 4-ÉN.

A szemüveg nem ciki

Szabady Szintia
Majoros Árpád

Január huszadikán hat óvoda és tizennégy iskolás gyermek kapott új szemüveget Gyulajon a Máltai Szeretetszolgálat Látás ajándékba! programja keretében.

A kicsik izgatottan fognak minket gyűrűbe, mintha karácsony lenne. Az óvodában ott várakoznak az édesanyák is, a szemüvegek érkezése ünnepi esemény az alig ezer lakosú Tolna megyei kistélepközségen. Tomi és Dani anyukája arról mesél, hogy gyermekeknek gyakran könnyezett a szeme, a kisebbik időnként fejfájásra is panaszkodott. A néhány héttel korábban tartott vizsgálaton kiderült, hogy a fiúnak szemüvegre lesz szüksége. Krisztián édesanyja azt mondja, a fia korábban egy méterről nézte a tévét, rajzoláskor is közel hajolt a papírhoz. Várták már ezt a napot.

A szemüvegeket Lipokatity Anett optometrista hozta el a gyerekeknek, akiket előzetesen úgynevezett refraktométerrel szűrtek meg. Volt olyan gyermek, akinek a szemét még soha nem látta szemész. Első szemüvegébe mindjárt erős, távollátó lencse került, így már minden részletet jól láthat majd a táblán.

Az adományként kiosztott szemüvegek jó minőségű, UV szűrős lencsével készültek, a nagyobb dioptriás szemüvegeknél vékonyított lencse került a keretbe. A tükröződésmentes bevonat a lámpafénynél, a digitális eszközök előtt végzett tevékenységek során jelent majd könnyebbséget. Az új szemüvegek az idei év modelljeiből kerültek ki, minden gyermek az általa választott kerettel kapta meg szemüvegét.

A Máltai Szeretetszolgálat évekként ezelőtt is csináltatott már szemüveget a Gyulajon élőknak, amit többen azóta is emlegetnek. Ezúttal a Szeretetszolgálat óvodájába és iskolájába járó gyerekek vettek részt a programban. Az összevont intézmény vezetője, Lacza Zoltánné Ildikó azt mondja, volt egy Bari Shej nevű pályázatuk, ami cigány nyelven nagylányt jelent. Ebbe a pályázatba tizenöt roma lányt vontak be. A védőnők már korábban jelezték az intézménynek, hogy ki az, akinek a látásával, hallásával baj van, de a pedagógusok azt látták, hogy szemüveg nem került a gyerekre, a család nem vitte tovább őket.

– A lányokat megnéztük optometristával, végül 80%-uk kapott szemüveget – mondja az igazgató.

– Jó buli volt, nem voltak még ilyenek. A szakember hozott több száz keretet és elindult a válogatás, hogy kinek mi áll jól. A végén mindenkinek majdnem egyforma szemüveg lett, mert ők is ugyanolyan szerettek volna, mint az enyém. Nevettünk, hogy még a végén mind egyformában fogunk járni. A nagy lányok hordták, a kicsik pedig irigykedve bámulták őket. Rájöttek, hogy a szemüveg nem ciki. Már a szülők közül is sokan jöttek, hogy ők sem látnak, nekik mikor lesz ilyen?! Igény tehát biztosan van rá, de mindenképpen a gyerekek az elsők.

